

nicae so rekli Alpes carnicæ, Krajnim bivavcem so déli Carni. Enako so zgovarjali in zgovarjajo še Nemci die Karner namest die Krainer, die Karnischen Alpen namest die Krainischen Alpen. Da so se pa od poznejših Krajncov in od Krajncov v ožjem pomenu Nemci vendar sčasoma boljšega zgovarjanja privadili in nam die Krainer, ali saj die Kraner pravijo, od tega bode pozneje priložnost nekoliko reči.

Pravo ime nekdanjega in tudi zdanjega Krajnskega je Krajna, kar se kaže tudi iz tega, da je še dandanašnji okolica med Ribnico in med Žuženberkom imenovana Suha Krajna; to nazvanje predpostavlja mokro Krajno ali saj eno Krajno κατ' ἔξοχον. Po slovenskem svetu je še več okolic ali dežel imenovanih „Krajna“ ali „Ukrajna“. Krajnski Slovenci zovemo pokrajna kakos dežele ob kakem kraju, okrajna nam je kos dežele okoli kakega mesta ali kaka večja okolica. Po planini Kraj, ali zato, ker je bila na kraju ravnega sveta, je imela Krajna s svojimi Krajnimi ali Krajnci ime. Da je pa ta dežela od „kraj“ ali po hribih ime dobila, ni nič posebnega. Že pred je bilo omenjeno, da je več dežel od „kraj“ nazvanih. Enako je več dežel po hribih imenovanih. V mali Aziji je imela nekdanja Olimpena ime po Olimpu; Tračija v Evropi se je zvala tudi Hemonia po Hemi; Horvatija s Horvati ima ime po Horbih; taka je tudi s Černo Goro.

Pozneje bomo tudi na to prišli, da so po gorah tudi imena Koroško, Korošci in Goratan.

(Konec 1. pisma sledi.)

Ogled po slovenskih krajih.

Istrijani okoli Pole.

V mojem dopisu iz Pole v 22. listu sem rekel, da lastne narodovnosti v Poli ni; to pa ne velja od cele Istrije, ker bolj v srecu te deželice živi še narod, ki je bil prvi, ki je tukej stanoval. Veliko je sicer moral prestati v nekdanjih časih, vendar je ostal v kljub vsem stiskam in prekucijam narod neoskrunjen, kterega šege slavjanske so se celó zaplodile tudi med ljudi drugih narodov. Šege domače pa so korenine, iz kterih izrase cvet in sad potreben k človeškemu blagostanju. Kakoršno obnašanje se najde pri lastnih družinah, takšen je značaj celega (neoskrunjenega) naroda, — v družini so vsajene sreča, blagostanje in moč ljudstva. — Čeravno se kakšenkrat zgodi kaj nemilega, čeravno hudo vreme in toča skazite lepo cvetečo drevje, čeravno jesen in zima poškodjete zemljo, naredi to le škodo minljivo, ker drevje bo spet cvelo in zemlja bo pomladi spet donesla raznim rastlinam novo življenje.

Obernimo se zdaj spet k Istrii — primorski deželi. Ta dežela, akoravno majhna, je gotovo v moralnem smislu bogatejša od drugih bolj velicah dežel. Ona ima sicer stérme, gole gore, velike, kamnitne ravnine, da se je čuditi: zakaj se je človek tukaj vselil; pa vidijo se tukaj tudi lepe polja, bogati vinogradi in gorice nasa-jene z oljko. Take različnosti imajo tudi prebivavci teh krajev. Bogastvo, obraženost in gospodarstvo se ver-stijo z nemarnostjo, revšino, zarobljenostjo in, bi rekel, tudi s sužnostjo. Meščan je večidel tergovec, in si na-kupi, kar mu je treba, iz ptujih daljnih krajev; kmeto-vavec pa si pripravi vse sam domá; on si nastriže volne in si tré predivo, ju prede, tká, in si s tem preskerbí potrebno obleko. V revnosti rojen, živí tudi večidel revno, slaba mu je hrana in prosto oblačilo; v otročjih letih ga pokriva srajca (robača) iz debelega se vé da iz domačega platna; pozimi si obleče še volnéno suknjo, velikokrat brez rokavov in gré ovčarit večidel le v takem oblačilu. Bolj odrašen dobí hlače, kapico, opanke in suknik (bruštof); v možkih letih si kupi pipico in si redí bérke. — Ovčar hodi večidel bos, na strani ima v

malem platnenem roncu kaj jedíla: ali sadja ali črnega kruha. Poleti nosi pri sebi tudi čutaro polno prešovine ali pa vode zmešane z jesihom. Opravila ima malo, hodi od bérda do bérda s svojim psom, dostikrat edinim pri-jatlom. Popoldan v vročini se vsede pod kakšno drevó v senco in piska na dude in si prepeva narodne pesme, pesme Kraljeviča Marka, pesme vojaške starih slavnih časov. On piska vselej v mehkiem glasu (moll), kar je zanimivo pri vsih Slavjanih. Kdor dude pervokrat sliši, mu ne dopadejo, — ali kmalo se človek temu piskanju privadi, da zdí se mu celó lepo. Meni dude že kaj dobro dopadejo. Ovčar se pa dostikrat tudi za kakšen germ ali za kakošno vérzel na trebuh vleže, — kdor ga tako vidi, bi mislil, da pastir je srečen in brez misli; ali to ni tako, on ima svoje skerbí, svoje želje. Raz-valine starih poslopij se mu dozdevajo čudopolne; on si misli, da bo pod temi še kadaj bogat zaklad najdel, s kterim bo dobro živel. Lepe, nedolžne otročje misli! ali lajanje psa jih podere in ovčarju spet nove skerbí napravlja.

Kuk.

Kratkočasno berílo.

Lot jezika.

(Národna bosniška povest.)

(Konec.)

Komaj se vrata zaprejo, se druge odprejo. Vstopí kadija v smehu, da skoraj počí. „Ženska, pri moji veri in musafu! take pameti še nisem vidil. Za Boga, ko bi ti bila možki, takega kadija bi v Štambulu ne bilo!“ Mejra se zahvali za toliko milost in ponudi za to uro kadijstva 15 mošinj dnarja oglobljenega Juda. Al kadija neče krajcarja, timveč ji podari še eno mošnjo po-verh.

Ona poklonivši in zahvalivši se vzame slovo; spu-stí tančico čez obraz in je bila doma pred Omerom. — Omer se je bil zamudil v kavani. Mejra ugledavši ga iz okna, da gré proti vratam, se mu začne posmeho-vati: „Lejte Omera z odrezanim jezikom!“ ter ga opo-naša mumljaje. „Ne bo dal“, odgovorí možko Omer. Ona, kakor v čudu, da ne mumlja, ga začne popraše-vati: „Kako je vendar bilo?“ „Bog in pameten kadija (in kakošen je ta kadija? — lep, ko bi ga ulil; Bog mu daj srečo!) me je pogube otel in Juda oglobil.“ „Ali je ta kadija lepši od mene“, povzame Mejra pokazavši mu 31 mošinj.

Omer se zjoka radosti v naročji svoje modre žene. Trikrat rajši jo je zanaprej imel, in slušaje njene modre svete se poprime dela ter v kratkem veliko bogastvo doseže.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz spodnjega Štajarja. Dr. Slavnoznani gosp. J. Orožen, vikar na celjski fari, že lansko leto izgo-tovljeno celjsko kroniko za natis pripravlja. Ta iz najimenitniših izvirkov v gladki slovenščini sestavljena kronika bo zraven zgodovinskega zaklada, kterega g. Terstenjak svetu odkriva, najžlahnejša jagoda, kar jih je do zdaj slovenska kniževnost rodila. Nje stežaj je celjsko mesto, pa ne samo Celjani, vsi Slovenci po Štajarskem, Krajnskem, Koroškem in Horvaškem bojo v njej, skoro vsaki za svoj rojstni kraj, toliko važnega, zanimivega in pomnenja vrednega našli, da si jo bo go-tovo vsak Slovenec omislil, kteremu je mar za svojo domovino. Res je, da se zanimivost tega dela za unajne Slovence skoro samo na dobo celjskih grofov nanaša; ali ta doba obseže celih 115 let in je v celjski kroniki jasna zvezda, ktera s svojimi žarki radovednemu Slo-ovencu njegovo domovino v 14. in 15. stoletji prijazno razsvetluje. Raznoverstne zaveze in odošenja celjskih grofov s tedajnimi nemškimi cesarji, z unajnimi kralji,